

Delavska Pravica

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop. v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.—, ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—, za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavske zbornice, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Stev. čekovnega računa 14.900

Gorenjsko krščansko soc. delavstvo svojemu velikemu učitelju dr. Janezu Evangelistu Kreku

Dr. Krek je zapisal v znanem »Načrtu delovnih stanov«, da mora biti kršč. soc. delavsko gibanje neodvisno od vsake organizacije, časopisa ali politične stranke. Samostojno in svobodno se mora razvijati. Le tako more vršiti važno nalogo, ki jo ima v človeški družbi. Vsaka motnja svobodnega kršč. soc. delavskega gibanja ima lahko nedogledne posledice, ki človeško družbo zavedejo tako daleč, da zdravila za svojo bolezen niti ne najde več in neusmiljeno drvi v anarhijo in razkroj. Vsepoposod iščejo vzrok raznim socialnim in duhovnim boleznim v človeški družbi, le tam ne, kjer bi bilo nujno potrebno.

Zakaj je ravno svobodno krščansko delavsko gibanje tako silno važno za zdrav razvoj človeške družbe? Enostavno zato, ker se pravica prične in konča prav pri delavstvu. Delavstvo nima ničesar razen svoje fizične sile, ki jo oddaja in prodaja za svoj življenjski obstanek. Z delom si služi svoj vsakdanji kruh. Če je njegovo delo pošteno plačano, bo imel zadovoljno življenje, če pa je delavčevo delo v družbi le objekt izkoriščanja, bo delavec stradal in trpel pomanjkanje. Človeško delo pa je posvečeno po našem krščanskem načelu tudi od Boga in predstavlja načelno merilo družbe do človeškega dostojanstva.

Kakršen je odnos družbe do človeka in njegovega dela, tak je njen odnos do Boga in Njegovih zapovedi. Srečen in zadovoljen delavec je znak kraljestva božje pravice v človeški družbi in največje poročstvo miru in blagostanja.

Oblast in denar imata na človeško naravo kaj čudovit vpliv. Izmalčita lahko najboljšega katoličana ter ga zavedeta, da to zlorablja. Lahko bi se zgodilo, da bi bile kršene temeljne pravice delavstva od člana katerekoli katoliške organizacije. Tudi v tem slučaju mora Jugoslovanska strokovna zveza nastopiti v obrambo delavskih pravic. Tega pa ne bi mogla storiti, ako bi bila količkaj odvisna ali vezana. Krščansko organizirano delavstvo v svoji lastni svobodni organizaciji je tudi v svojem lastnem katoliškem taboru ključar vesti, ki budno pazi na najosnovnejše človeške pravice in na temeljno božjo zapoved ljubezni.

Današnji kapitalistični družabni red je popolnoma nasproten božji zapovedi pravice in ljubezni. Delavec ima zgolj za pridobitno sredstvo, ki ga lahko izkorišča do mile volje ne glede na njegovo gospodarsko stanje, ne glede tudi na družino. Kadar delavčevo telesno silo rabi, delavca vzame

Relief pok. dr. J. Ev. Kreka,
ki bo odkrit v nedeljo 6. septembra pri Sv. Joštu

(Relief je izdelal kipar Boris Kalin)

v službo, kadar ga ne rabi, ga zopet odpusti. Tako imamo danes nešteto brezposelnih, ki ne vedo ne kam in kako. In prav tu se pričenejo vprašanja obubožanih še zaposlenih in brezposelnih delavcev, ki družbo postavljajo ob zid, da si ne ve pomoči.

Silno važno je pri tem vprašanje odnosa katoličanov do sedanjega težkega stanja, v katerega je človeško družbo privedel kapitalizem. Ali bo šel razvoj človeške družbe po osnovnih načelih Kristusa, da je človek stvarstvo božje, ali proti njim, da je zgolj živo bitje z delovno silo brez duše.

Zopet pridemo na to, da se pravica začne in neha pri delavstvu. Zavedno in močno organizirano krščansko delavstvo, ki se v svojem neuklonljivem delu ne bo dalo omajati od nobene sile, je edino poročstvo lepših dni v človeški družbi. Toda to delavsko gibanje mora biti tudi svobodno v svojem udejstvovanju in od nikogar moteno, niti od katoličanov, od katerih mnogi imajo katoličanstvo za svetovni nazor le še iz tradicije, ni jim pa prešlo v meso in kri. Le v verskih vprašanjih, ki morajo biti osnovna podlaga vsemu udejstvovanju, je in bo pokorno v to poklicani cerkveni oblasti.

Mi se te svoje naloge v bodočnosti prav dobro zavedamo, vemo pa tudi, da se od svobodnega delavskega razvoja ne smemo umakniti niti za korak. Zapomniti si moramo, da se more tako gospodarsko kot politično udejstvovanje reševati trajno družbi v korist le v zvezi s svobodnim krščanskim delavskim gibanjem, ne pa preko ali proti njemu. Kdor odreka svobodo delavskemu gibanju in ga hoče podrediti kakršnikoli drugi obliki reševanja družabnih vprašanj, je zavestno ali podzavestno na napačni poti.

Od dr. Kreka pa do danes se je kršč. soc. delavstvo borilo za svobodno udejstvovanje v svojih organizacijah. Razvoj po drugih državah nam kaže, da je imel dr. Krek popolnoma prav, ko je v »Načrtu delovnih stanov« zahteval popolno svobodo in neodvisnost kršč. delavskemu gibanju.

V tej Krekovi zapuščini svobodnega kršč. soc. delavskega gibanja je tudi bodočnost Jugoslovanske strokovne zveze. In po taki delavski organizaciji bo Krek postal zopet velikan v slovenskem narodu. Letošnji tabor prihodnje nedelje pri Sv. Joštu naj pokaže, da Krekov duh še vedno živi v nas in da bo znova razgibal vse delovne stanove slovenskega naroda, ki stopajo po njegovih načelih samozavestno in bodro v lepšo bodočnost.

Filip Uratnik:

Tekstilno delavstvo v borbi za kolektivno pogodbo

V tekstilni stroki je stopilo v 57 podjetjih 14.000 delavcev in delavk v tarifni pokret. Nad tretjina teh delavcev je v stavki.

Vzroki.

Vsi ti delavci žele, da se uredi njih delovno razmerje s kolektivno pogodbo, enako kakor je to v vseh sosednjih državah, v katerih je naša tekstilna industrija doma.

Delavstvo smatra že za vprašanje ugleda in upoštevanja njegovega dostojanstva, da mu priznajo tekstilna podjetja iste pravice, ki jih delavstvu v deželah, od koder so se k nam preselila, brez nadaljnega priznavajo.

To za nekatera podjetja ni združeno s posebnimi mezdnimi poviški. V nekaterih podjetjih pa je mezdni nivo tako nizek, da bo treba ob tej priliki mezde znatno povišati.

V velikem, če ne večjem delu podjetij bo treba spremembe tudi v tem oziru, da se v bodoče pozitivni predpisi naše delavske zaščitne zakonodaje ne bodo več kršili ali izigrali.

V pogledu mezd je treba vedeti, da je bilo plačanih v dravski banovini koncem leta 1935 1200 delavcev in 3600 delavk pod 3 Din na uro, med temi 580 le z 1.50 Din, daljnjih 630 le z 1.80 dinarjev na uro. V našem gorenjskem središču je potrebno preurediti delovni čas tako, da bo postal v njih osemurni delovni čas pravilo — kakor predvideva to zakon, ne pa redka izjema. Dosedaj je tam deseturni delavnik pravilo. Izjemoma pa se začena uvajati 12urni delovni čas.

Dosedanji potek pokreta.

Delavstvo je zahtevalo tekoma lanskega leta v večjem številu tovarn sklenitev kolektivne pogodbe. V tem stremjenju je uspelo na zadovoljiv način le v predilnici v Litiji. (Kolektivne pogodbe imamo poleg tega še v Jaršah, v Otiškem vrhu in pri Stori. Ne moremo pa reči, da je urejeno s temi pogodbami delovno razmerje na zadovoljiv način.) Imamo sicer več obratov, v katerih je mezdni nivo še višji kakor v Litiji. Ti obrati pa niso znali ceniti moralne strani, ki jo ima za delavstvo kolektivna ureditev delovnih odnosov. Onj so kolektivno pogodbo v isto upornostjo odklanjali, kakor tišči obrati, ki bi mogli s kolektivno pogodbo kaj izgubiti. Zato tudi s tega tarifnega pokreta ne morejo biti izveželi.

Ker so se vsa podjetja vedno izgovarjala, da je treba urediti delovne odnose s kolektivno pogodbo, ki bi veljala za vse obrate v banovini in če mogoče v vsej državi, je odgovorilo delavstvo z mezdinim gibanjem, ki se nanaša na vsa tekstilna podjetja v dravski banovini.

Delavske organizacije so proučevale več mesecev težavno gradivo, ki bi se moralo urediti s tako kolektivno pogodbo. Pri tem so zadrževale delavstvo, ki je postajalo že nestrpno, le s težavo od spontanosti akcij, ki so pa vendarle, zdaj tu, zdaj tam izbruhnile, ne da bi bile za drugo stran znak, da je treba tu nekaj ukreniti. Že spomladi smo informirali od delavske strani, želeč dati s tem pobudo za paralelne priprave, Zvezo industrijev neoficijelno o predosnutku za kolektivno pogodbo v tekstilni industriji. Sredi julija so izročile strokovne organizacije vsem tekstilnim podjetjem predlog za kolektivno pogodbo. Šele čez en mesec smo uspeli, da je sklicalo nadzorstvo dela prvo razpravo glede tega predloga.

Na tej razpravi so izjavili delodajalski zastopniki, da so brez pravih pooblastil, nastopili pa so deloma tako, da so dobili delavski zastopniki vtis, da podjetniki stvari ne smatrajo za nujno, temveč za vprašanje, ki je morda interesantno za teoretičen študij, ki pa se lahko raztegne na več mesecev ali pa tudi na leta. Vendar je bilo pod pritiskom nadzorstva dela sklenjeno, da se razprava čez 14 dni nadaljuje.

Reakcija delavstva.

Centralni tarifni odbor je smatral pri tej situaciji za potrebno, da se pokaže razpoloženje delavstva na javnih shodih. Pokazalo pa se je, da je to razpoloženje še težje, kakor je ocenjeval sam tarifni odbor. Začelo je prevladovati prepričanje, da se tu s samimi razpravami in diskusijami ne bo prišlo nikamor in da je treba

odločnih dejanj. Tako je prišlo do znanih dogodkov v Kranju. Potrebna je bila težka nočnja borba, da je ostalo delavstvo v drugih centrih mirno.

Razprava dne 28. avgusta.

Podjetniki, ki so ves čas dosledno gazili ali vsaj izigrali delavske zaščitne zakone, so postali povodom dogodkov v Kranju naenkrat vneti čuvarji zakonitosti.

Delavstvo je hvaležno gospodu banu, da je poklonil sporu vso svojo pažnjo, da se je dal informirati o nje poteku tudi od delavske strani ter da je mezdno razpravo z dne 28. t. m. osebno otvoril in je predložil obema stranema, da je potrebno, da se sporazumeta.

Ako bi pristopili podjetniki h konkretni razpravi, kakor so gospodu banu na njegov prvi poziv obljubili, bi imeli danes zakonito stanje morda že upostavljeno. Delodajalci pa so svojo obljubo takoj po odhodu gospoda bana prelomili. Gospod ban je priporočil, da bi se začele, četudi neoficijelno, med ožjim zastopstvom obeh strani

konkretno razpravo, pri katerih bi se videlo, kako velika so stvarna nasprotstva, ki obe strani dele. Delavstvo je tako delegacijo res sestavilo. Ko se je zglasilo 29. t. m. na razpravo, pa druga stran zopet ni hotela pristopiti h konkretnemu delu. V večurni razpravi je gladko utajila, da bi bila dana gospodu banu kaka obljuba v tem pravcu in se je pogajala štiri ure o predhodni ustavitvi stavlke v Kranju.

Sedanji položaj.

Vse to je ustvarilo med delavstvom napet položaj.

Mi pa poslavljamo poslodavskim pravicam nasprotno pravico do socialne zaščite in do zadostnega plačila za delo ter zahtevamo, da se obe pravici paralelno poslavita.

Mislimo, da industrijalci položaja ne ocenjujejo prav, ako so dali svojim zastopnikom res pooblastilo za vse izzivajočo taktiko, kakor smo jo zgoraj opisali.

Zelo dvomljivo je, ali more imeti vse to kak drug uspeh,

Na to delati pa so baš zastopniki industrije menda zadnji poklicani.

Sadovi enotnega in resnega dela

Rudarji soglasno odobrili in sprejeli novo kolektivno pogodbo

Po spontanosti shodih 22., 23. in 24. avgusta v rudarskih revirjih, na katerih je delavstvo postavilo svoje zahteve, se je nato v sredo, dne 26. in v četrtek, dne 27. avgusta vršila v Ljubljani na TPD razprava o predloženem osnutku nove kolektivne pogodbe.

Razpravo je vodil rudarski glavar gosp. inž. Močnik. Za Delavsko zbornico je bil navzoč tajnik Uratnik. Za Zvezo rudarjev s. Arh. Jugoslov. strokovno zvezo tov. Rozman in Križnik, za NSZ Bučar in Štruc. Za II. skupino rud. zadruga so bili navzoči vsi lokalni načelniki II. skupine in predsednik Pliberšek. TPD je zastopal gen. ravnatelj Skubic. Pri razpravi so bili navzoči vsi ostali centralni kakor tudi ravnatelji iz obratov. Gosp. ban je na razpravo poslal svojega posebnega odposlanca.

TPD je uvodoma pri razpravi odklanjala vsake razgovore, češ da so zahteve, katere je stavilo delavstvo, absolutno previsoke in nesprejemljive. TPD je pripravljena izvesti samo revizijo nekaterih akordnih postavk, o ostalih zahtevah, posebno povišanju temeljnih mezd, ni govora. Storitve pada, polletni zaključki so pokazali, da bo TPD letos zelo pasivna, zato je nemogoče, da bi se moglo delavstvu nuditi kako izboljšanje v pogledu plač, kakor tudi ostalih predlogov, ki jih navaja kolektivna pogodba.

Zastopniki delavstva so izjavili, da so pač razmere take, katere so nujno delavstvo silile k odpovedi kolektivne pogodbe. Že več let so rudarji trpeli vsled stalnega znižavanja akordnih postavk za neproduktivna dela. Hrastniški štrajk je pokazal vso nezdružnost položaja, za kar je sledila odpoved kolektiv. pogodbe. Zahteve so stavljene v okviru potreb, ki jih ima rudarsko delavstvo. Sploh je želja, da se dobi nazaj ono, kar so rudarji tekoma let izgubili.

Po daljših pregovorih, posvetovanjih in debati se je končno našla rešitev. TPD je izjavila, da je nekaj pripravljena nuditi, vendar ne v taki meri kot je bilo v posameznih točkah pogodbe zahtevano. Najbolj težko in košljivo je bilo vprašanje povišanja temeljnih plač, deputatnega premoja in kategorizacije. Vendar se je končno tudi v teh vprašanjih našel vsaj delen sporazum. Temeljne mezde se povišajo za 1 Din. V času od 15. septembra do 1. oktobra se bodo vršile na posameznih rudnikih obratne razprave, na katerih se bodo izvedle revizije akordnih postavk za tesarjenje in sploh vsa postranska in neproduktivna dela. V rudniku Hrastnik pa se že sedaj vse akordne postavke za vzdrževalna dela izven delovnega kraja za odkopne in pripravljalne partije povišajo za 20%. Prav tako se poviša akordna postavka za dovoz in zasip v Hrastniku za 20%. Glede boleznj se je v celoti uveljavil § 1154. b

obč. državlanskega zakona. Deputatni premoja dobe sedaj tudi vsi poročeni rudarji, in sicer v II. kategoriji 4 tone, v III. pa 3 tone letno, ako so pri družbi zaposleni vsaj 8 let. Delavci, kateri so bili premaknjeni v neprekinjenem službenem razmerju iz višje v nižjo kategorijo, se prestavijo v prejšnjo kategorijo. Delavci v jami, profesionisti in delavci, ki opravljajo najmanj 5 let nepretrgoma delo profesionista, se uvrste v višjo kategorijo, če se mesto višje kategorije izprazni, in to po vrstnem redu in sposobnosti, ne glede na to, katero delo opravljajo. To je zelo važno, kajti dosedaj TPD ni nikogar pustila, da bi prišel v višjo kategorijo. Na vsak način je hotela znižati kategorijo kopačev od 80% na 50% zaposlenega delavstva. Spričo razmer, v katerih se naše rudarstvo nahaja, ni bilo drugega izhoda.

Poleg raznih drugih manjših ugodnosti so to najvažnejše. Za deputatni premoja tudi ostalim oženjenim delavcem je šla borba celih 10 let, vendar delavci s to zahtevo niso nikoli uspeli. Prav to velja tudi za ostale pridobitve. Ni veliko, vendar je tu že to važno, da so delavci nekaj dobili, kajti zadnja leta smo bili vajeni, da je TPD kar diktirala delovne pogoje.

V soboto, nedeljo in ponedeljek (29., 30. in 31. avgusta) so se vršili zopet shodi po rudarskih revirjih, in sicer v Zagorju, Laškem, Hrastniku in Trbovljah. Na teh shodih so člani centralnega akcijskega odbora poročali delavstvu o poteku pogajanj in raztolmačili predlog za novo kolektivno pogodbo. Delavstvo je poročila vzelo na znanje in po vseh revirjih predlog za novo kolektivno pogodbo soglasno sprejelo. V ponedeljek, 31. avgusta, popoldne so nato zastopniki strok. organizacij in II. rud. zadruga v Ljubljani na TPD pogodbo podpisali.

Borba za novo kolektivno pogodbo, katere je trajala samo mesec dni, je zaključena. V tem mezdnem gibanju so rudarji povsem drugače nastopili kot smo bili to vajeni dosedaj. Sijajno obiskani shodi, popolna enotnost in disciplina, vse to je dokaz, da bo tudi v naših revirjih zavelo novo življenje.

Naša želja je, da se delo v tej smeri nadaljuje, v dobro in korist rudarskega delavstva. Dovolj je bilo trpljenja, dovolj izigravanja. S tem delom smo odprli vrata v boljše bodočnost rudarskega delavstva, kajti tako enotna in spontana borba za vsakdanji kruh mora tudi za bodoče prinašati uspehe.

Tečaj nemščine v Delavski zbornici. Začetniški nadaljevalni in konverzacijski tečaj, zvečer za odrasle, popoldne za šolarje, za popoldanske šole dopolnilo. Vpisovanje vsak večer od pol 7. do 8. Vhod s Miklošičeve ceste, glavna vrata, prtiličje desno. Začetek pouka 9. septembra.

POLET

Glasiilo krščanske delavske mladine

MLADINSKA ZVEZA JUGOSLOV. STROKOVNE ZVEZE - LJUBLJANA

Andrej Arih:

Bodimo pripravljani!

Hej mladi! Umazanih rok in z znojem oblitih lic, pomešanih s prahom železa, karbida, antracita in premoga! Kaj smo? Delavci smo!

Mladi smo, pa veliko zahtevamo od nas. Vedno več in več. Transmisije vedno bolj besnijo, ropot strojev je vedno večji in njih ritem je vedno hitrejši. Produkcija raste! Lastniki zidov, strojev, dimnikov, prahu, dima, smradu in peklenskega ropota zahtevajo od nas čim večjo storitev. Goni jih blazni pohlep po čimprejšnjem bogastvu. Naše življenje je vedno težje. Vedno hitreje sledijo gibi teles ritmu strojev, vedno hitreje se zarivajo rovnic in lopate v sklade peska, rude in premoga. Priganjaštvo predpostavljenih in rafiniranost akordnih postavk je vedno hujše. Grožnje, globe in odpusti so na dnevnem redu.

Na najboljši poti smo, da že v cvetju mladosti omagamo, da naše misli in duše otopé, da naše telo izhira in nas potem brezusmiljeno vržejo iz mozgane in izrpane na cesto, ali pa nas čaka borno ležišče v bednih stanovanjih, barakah in bolnicah, nazadnje pa predčasni grob.

Hej mladi, umazanih rok in raztrganih oblek, ali naj bo res tako? — Bratje! Zakričimo v svet: Ne! Ne! Ne sme biti tako! Zakričimo v svet, da smo ljudje, da smo kristjani, da smo odraz božje podobe! In ker smo to, nočemo biti sužnji strojev. Ne maramo postati žrtve pohlepa po bogastvu!

Bratje! Mladost je v nas. Življenjske razmere, v katerih se danes nahajamo, nam grozijo, da izgubimo dostojanstvo božjega človeka, v kolikor ga še imamo, in postanemo samo še tovarna živina, brez misli in želja. Živimo v resnem času. Za nas ni brezskrbne in vesele mladosti. Nahajamo se v kolesju brezdušnega gospodarskega mehanizma. Glejmo, da nas ne zdrobi!

Iz dneva v dan sledimo orjaški borbi naših starejših tovarišev, ki jo vodijo po svojih organizacijah širom po svetu za boljšo bodočnost delavskega stanu.

Tudi nas čaka dan, ko bomo morali v to borbo. Kot dediščino jo bomo morali prevzeti nase in jo voditi, glejmo, da bomo takrat pripravljani.

Pravilni? Velik čas zahteva velike ljudi. Zato glejmo, da ne zapravimo naše mladosti v brezbržnosti in brezdelju, v plehkkih ali celo škodljivih zabavah in dejanjih!

Pravilni smo! Iz studenca večne Resnice bomo zajemali našo notranjo moč. Izobrazimo se versko, strokovno in kulturno, da bomo kos našim nasprotnikom. Skrbimo za svoje zdravje, da nadomestimo moči, ki nam jih črpa nezdravo ozračje tovarn, pohitimo v prostem času v naravo, planine in gore, vadimo se v primernem športu, ker le zdravi na duši in telesu bomo sposobni za naloge, ki nas čakajo.

Bratje, glejmo da bomo pripravljani takrat, ko nas pokličejo iz rezerve v prve bojne črte, v borbo za naše ideale, v borbo zoper nazore, ki ne upoštevajo človeka, ampak ga podredujejo samo kot številko, bodisi kapitalističnega, bodisi komunističnega gospodarskega sistema.

Tovariši! Naše roke so umazane od naporne dela. Naše duše pa naj bodo čiste in polne mladostnega poleta in zagona pri delu za dosego ciljev, za katere se bori mednarodna armada krščanskih delavskih mladostnikov.

Mladi smo! Glejmo, da bomo, ko pride čas, tudi možje, vsak na svojem mestu. Če bo tako, bomo lahko pripravljani tudi na zmago!

V nedeljo 6. septembra vsa delavska mladina na delavski tabor pri Sv. Joštu!

Mariborska mladina na plan!

Zatišje, v katerem je teklo mariborsko delavsko življenje, je malo ponehalo. Delavsko gibanje v drugih državah in tudi pri nas, v naši državi — posebno v Sloveniji — je zdrnilo tudi tukaj naš delavski sloj iz dosedanjega mrtvila. Poslednji čas pa je, da se zave in zbudi, da prime za delo, da se organizira in prične z delom na strokovnem in kulturnem polju. Saj je tu okoli petnajst tisoč delavcev, a za organizacije se je komaj v zadnjem času obrnilo malo na bolje.

V Mariboru se je razvila industrija po vojni in delavstvo, ki je prišlo s podeželja, do sedaj

Peter Križman:

Naša pesem

*Naš prapor se dviga visoko v nebo,
mi stopamo z dvignjeno roko,
mi stopamo hrbrov pred širni svet,
naš val se je doignil mogočno,
naš prapor vihra visoko razpet.*

*Iz težkih okov se dvigamo mladi,
ni nas še strlo stoletno trpljenje,
ni nas izpilo še kravenje.*

*Očetje so mrlili nam na barikadah,
mi nočemo smrti ne rdeče krvi,
mi hočemo le, da vsakdo živi,
živi kakor človek po božji podobi,
po zakonu kot ga napisal je Bog!*

*Naš prapor se dviga visoko v nebo,
mi kličemo svetu za pričo Boga,
naj svet nas vsaj kot ljudi prizna.
Mi kličemo Bogu: Moči naj nam da!
Da zmagamo svet, da pravico spozna,
da človek s človekom živi kot brat,
sveže moči in življenja bogat!*

*V prisego vsi dvigamo svoje desnice:
Mi hočemo biti čuvarji ljubezni,
mi hočemo biti branilci pravice
in hlapci nikomur — vsakomur bratje!
Ko prapor bo naš čez ves svet zavihral,
le ena ljubezen nas vse bo objela,
le eno bo pesem vsa zemlja zapela.
Ljubezen bo Kristova svetu vodnica,
ljubezen njegova, njegova pravica!*

ni še dovolj sproletarizirano, da bi se zavedalo, kaj je prava organizacija in kaj pomeni biti — organiziran.

Dosti se govori med delavstvom o skupnosti, o moči, katero bi imeli, če bi bili enotni. A kaj pomagajo same besede; čakanja je dovolj. Ali bo moral kapitalist še bolj udariti po nas, da se bomo zganili? Dosti je čevkanja, dosti zabavljanja in mrtvila. Zganiti se je treba in prijeti za delo, resno in pošteno. A to delo mora biti le v strokovni organizaciji; ona naj bo naša moč.

Naloga nas mladcev pa je, da se oprinemo dela in se strnemo v krog naše »Mladinske zveze«. Naša dolžnost je, da pritegnemo tudi druge fante in dekleta, ki res pošteno mislijo in bi radi sodelovali, v naš krog, v katerem se bomo skupno

vzgjajali in pri predavanjih, sestankih, debatah in s prirejanjem raznih prireditev dvigali delavsko zavest, katera nam je tako potrebna. Kajti na strokovnem polju bomo le takrat kos težkemu delu, če bomo vsestransko izobraženi. Le v naši izobrazbi je naša moč.

Mladinska zveza ima namen vzgojiti iz nas ljudi, da bomo sposobni v bodoče voditi strokovno organizacijo, da bomo sposobni za delo v našem javnem življenju. Nje namen je, da celokupno naše življenje prešine nov duh in nov čut — čut ljubezni do bližnjega. In ta čut ljubezni do bližnjega bomo ponesli v vse javno in zasebno življenje.

Mladinska zveza naj bo naš drugi dom, naj bo naše ognjišče in zabavišče; naj bo domačija, v kateri ne bo prostora za razne »hohštapljerje«. Mladinska zveza naj bo žarišče in ognjišče krščanske delavske mladine.

Mariborska mladina, zgani se! Vedi, da je zadnji čas, da se oprimeš resnega dela in s tem pomagaj sebi in svojim v črni bodočnosti, ki se naglo bliža. Mladina, hitimo z delom, da ne bo prepozno in da nas kruti kapitalizem ne uniči.

Delavstvo in ti mladina tako zaostalega Maribora — organiziraj se v svojih organizacijah in vojui skupno boj za našo boljšo prihodnost!

Vsi v bojne vrste!!! Rado.

Navodila

za udeležence tabora pri Sv. Joštu.

Zbirališče

je v Kranju pred Delavskim domom. Odhod izpred Delavskega doma točno ob 7.45, zato naj udeleženci, ki pridejo z vlakom z ljubljanskega konca, odidejo že s turistovskim ali z drugim izletniškim vlakom.

Denar in zbirko za ploščo

izročite, če mogoče, že zjutraj v pisarni JSZ v Kranju (Delavski dom), če ne, pa potem pri Sv. Joštu, kjer bo blagajnik kranjske skupine sprejema prispevke.

Znake

naj imajo vsi udeleženci. Kar jih še niste prodali, jih prodajte med potjo in potem pri Sv. Joštu. Noben udeleženec ne sme biti brez znaka!

Kolesa

boste lahko shranili v Kranju v Delavskem domu, avtobuse pa zapeljite na dvorišče hotela »Stara pošta« v Kranju, prav tja pa tudi vozove.

Razglednice

s sliko Krekovega portreta in cele spominske plošče bomo pri Sv. Joštu prodajali po 2 Din. Vsaka skupina naj določi vsaj enega prodajalca oziroma prodajalko.

Za okrepitele

bo zadostno poskrbljeno v gostilni pri Sv. Joštu.

Kresovi.

Skupine naj poskrbe, da bodo kresovi goreli po vsej Gorenjski. Koder so člani raztreseni po bližnji in daljni okolici, naj zakurijo po več kresov; najbolje za vsako vas enega.

Tovariši in tovarišice!

Pripeljimo k Sv. Joštu čim več delavcev in delavk, prav tako pa tudi kmečkih ljudi. Pokazati moramo svetu, da znamo ceniti Krekovo delo in tudi zvesto varovati njegovo zapuščino, zlasti našo strokovno organizacijo JSZ. Te zadnje ure, ki nam še ostanejo, izrabimo do skrajnosti, da bo slavnost res največja manifestacija krščanskega delovnega ljudstva!

Poslovljni večer MZ g. župniku Doktoriču v Radomljah

Mladina se poslavlja od svojega duh. vodnika

Pred petimi leti je prišel v Radomlje za dušnega pastirja g. David Doktorič. S svojim ljubeznivim, kadar pa je bilo potrebno tudi odločnim nastopom je osvojil srca svojih faranov. Te dni gospod Doktorič odhaja v daljno Južno Ameriko. Mladinska zveza, katere duhovni vodja in oče je bil, mu je pretekli četrtek priredila poslovljni večer. Ta večer je pokazal vso ono ljubezen in hvaležnost, katero ima naša delavska mladina do svojih duhovnih vodnikov.

Tov. Stegnar Franc se je v imenu delavstva poslovil od g. župnika s sledečim govorom:

Tovariši, tovarišice, dragi prijatelji! V imenu delavstva vas vse najiskrenejše pozdravljam.

Lepo je, da se je tudi delavstvo udeležilo tega večera v tako obilnem številu, da skupno z drugimi občani izkažemo hvaležnost in spoštovanje Vam, g. župnik, ki nocoj od nas jemljete slovo, daj Bog, da ne za vedno. Tega večera smo se udeležili v velikem številu. S tem Vam, g. župnik, hočemo dokazati, koliko ljubezni in spoštovanja uživata med nami, saj smo se mi vsi radi zbirali okrog Vas tudi v radomeljski cerkvi, kjer ste nam tako lepo zbrano, poučno in vsakomur razumljivo s prižnice razlagali božjo besedo.

Še posebej se Vam pa zahvaljujemo, ker ste bili toliko požrtvovalni, da ste vsako nedeljo brali po dve sv. maši. S tem ste pripomogli marsikomu, predvsem pa nam, delavstvu, do sv. maše.

Zavedni delavec ljubi svojega tovariša, ljubi svojega sodelavca, ki se skupno mučita in skupno trudi za vsakdanji kruh, prav tako mora zavedni delavec ljubiti svojega dušnega pastirja, kajti tudi on je naš tovariš, tudi on se muči, dela, se trudi in ima še pred Bogom odgovornost za našo večnost.

G. župnik, ves čas Vašega bivanja med nami ste nas zares vodili po pravi poti. Z Vašimi lepimi pridigami, katerih nikdar ne bomo pozabili in sio nam tako rekoč vžgane v naša srca, s temi lepimi besedami, katere ste nam nedeljo za nedeljo polagali v naša srca, prav s temi besedami ste nas krepko vodili po pravi poti za našo časno in večno srečo.

Naklonjeni ste nam bili v dušnih in tudi v težkih posvetnih potrebah. Pomagali ste nam v borbi za naše delavske koristi. Hvala Vam, ker ste nam pomagali z naveti in nam v vsakem slučaju z odprtimi rokami in dobro voljo priskočili na pomoč.

Obenem, g. župnik, se Vam najtopleje zahvaljujemo za vso vašo ljubezen in skrb, katero ste gojili za nas vse, kajti po večini pripadamo delavskemu sloju. Naj Vas ta naša ljubezen in zahvala spremlja v daljno tujino, po Vaših življenjskih potih. Duhovna vez med Vami in nami mora ostati trajna in nikdar pozabljena.

Še ena želja, ki pa ni samo naša, ampak želja vseh Radomljanov in tudi drugih okoličanov, je, da bi naš novi g. župnik, ki sedaj pride v našo sredo na Vaše mesto, bil zares Vaš namestnik, da bi kakor Vi ljubil delavstvo in da bi med nami užival to, kar uživata Vi, ljubezen, hvaležnost in spoštovanje.

V imenu zavednega delavstva Vam iz dna duše kličem v slovo in iz srca želim: srečno pot! Nato sta sledili dve ljubki deklamaciji — prvi je govoril fantek, druga deklica.

Takole sta se poslovila:

Prečastiti gospod župnik! Nad vse skrbni dušni pastir!

Pred leti Vi ste k nam dospeli, takoj za delo poprijeli Gospodu Bogu v slavo, čast in vernikom v duhovno rast...

Kako ste Radomlje vzljubili, kol bral in oče, župnik mili, Vi nam ste dali trud, napor, dobrote in ljubezni vzor!

Učili ste nas prav živeti, da mogli bi v nebo dospeti, prinesli ste nam božji mir, dobroti dušni naš pastir!

Za našo tudi časno srečo imeli dušo ste čutččo, za delavske pravice ste odločno pótgnili se! —

Povrh za druge še rojake skrbili ste mnoge in korake pogumno naložili si, zasluge pomnožili si...

Drugod Vas hočejo imeti, ker znate delati, trpeti — »O, z Bogom!« kličemo v slovo! — Za vse poplačaj Vam nebo! —

Čitaj in širi „Del. Pravico“

Prečastiti gospod župnik! Preblagi naš duhovni voditelj in učitelj!

O če bi mogla deklica jaz mala: prav rada bi Vas zadržala. Le še tukaj ostanite, proč nikamor ne hodite! Saj smo Vam vsi srčno vdáni, radi Vas imamo Radomljani, blagi dušni naš vodnik! —

Mamice so dobre naše še potrebne dušne paše, Vi resnit učiti znate, nauke delite zlate, zraven zgled Vaš jasno sveti: Kako je treba za Boga živeti! — Dobri dušni naš vodnik!

Mnogih Vaših smo dobrót deležni, a za vse smo Vam zelo hvaležni! Moramo pa tudi drugim privoščiti, da tudi njim bo dano Vas ljubiti in pa spoštovati Vaše delo! — Srce vas v spominu dragem bo imelo, skrbni dušni naš vodnik!

Zdaj med cvetjem in zelenjem grenko se slovo obhaja: — Ljubi Bog plačnik Vam bođi angel naj njegov Vas vodi, naj nebo Vam novo delo blagoslavlja. Vsa župnija pa po meni Vas pozdravlja: »Z Bogom, mili naš vodnik!«

V imenu krajevne skupine Mladinske zveze v Radomljah je tov. Anžič Minka povedala sledeče:

Prečastiti gospod župnik! Rajši bi danes molčala, kakor govorila. Molčala, da bi ne bilo treba govoriti v slovo. Govorila bi z veseljem, če bi Vas pozdravljala za prihod, Vam čestitala za god ali za karkoli, samo v slovo ne.

Pa vendar dolžnost hvaležnosti mi narekuje, da spregovorim nekaj besed v imenu naše Mladinske zveze. Kako bi ne bili hvaležni, saj ste vse storili za nas. Zrtvovali ste marsikatero uro za našo izobrazbo in razvedrilo. Še bolj pa smo Vam hvaležni, ker Vas moremo imenovati duhovnega očeta. Duhovnega očeta, ker ste skrbeli za naš duševni napredek. Predvsem ste gledali na naše duše, da bi ostale zveste svojemu Bogu, da bi ne zašle na stranska pota v našo škodo, časno in večno. Seveda, bojim se, da smo se premalo navzeli Vaših lepih in koristnih nauk. Šele sedaj spoznavamo, kaj ste nam bili, kako malo smo porabili priložnosti, ki nam je bila dana, da napredujemo v dobrem. Zato Vas pa tudi posebno v svojem imenu in v imenu vseh navzočih prosim, odpustite nam, če smo bili premalo poslušni, če smo Vas kdaj žalili. Vemo, da nismo bili taki, kakršne bi Vi radi videli. Mirno in premissljeno pa si upam reči v imenu vseh navzočih: vsejali ste dobro seme v naša srca, hudobni duh ga nam ne bo iztrgal, nasprotniki ga ne bodo pohodili, skrbeli bomo, da ga trnje in plevel ne bo prerastlo. Vas pa prosimo, prečastiti gospod župnik, spomnite se nas v daljni tujini, pri daritvi sv. maše, da bi Bog blagoslovil to seme, ga zalival s svojo milostjo in Vam enkrat kot plačilo za Vaš trud pokazal bogato žetev v nas samih. Mi pa Vam kličemo: Bog plačaj!

Z Bogom in na svidenje!

Govorila je preprosta delavska mladina. Govorila je to, kar ji je narekovalo srce. Naša delavska mladina prosí: dajte nam dobrih dušnih pastirjev. Življenje naše mladine je trpko in težko, zato nam dajte dobrih duhovnih vodnikov. Obvarujte nas pred praznino, ki danes zeva z leve in desne. Dajte nam prave duševne toplote — dajte nam Kristusa!

Mladinska zveza

V nedeljo, 23. avgusta, se je pri nas v Sostrem vršil ustanovni sestanek krajevne skupine MZ Sostro. Sestanka se je kot zastopnik centrale udeležil tov. Lavrenčič. Več o našem bodočem delu v prihodnjem »Poletu«.

Zabret & Comp., družba z o. z.

KRANJSKA TOVARNA LANENEGA OLJA IN FIRNEŽA

Britof pri Kranju

nudi svoje prvovrstne izdelke: laneno olje, laneni firnež in lanene tropine. Prečastitim župnim uradom priporočamo rastlinsko repično gorilno olje v najboljši kakovosti.

Zaupajte nam, postregli Vas bomo vedno s cenenim in dobrim blagom.

Iz naše taborne kolonije

Zagorje, 28. avgusta 1936.

V sredo 26. avgusta smo se Zagorjani in Trboveljčani vozili na svoje domove, potem ko smo se več kot tri tedne pekli na soncu in debelili od dobrot, ki jih je preskrbela dobra roka tovariša Lojza. Naj bodo sledeče vrstice v zahvalo njim, ki zabave iščejo, morda kateremu tudi v pouk, vsem onim pa, ki so z ljubeznijo pripomogli do lepega uspeha kolonije, predvsem tovarišu Lojzu Muleju in ostalim članom skupine v Lescah pa izraz iskrene hvaležnosti vseh, ki smo sadove njihovega truda uživali.

Poročali smo že, kakšno je bilo življenje v taborišču prvi teden. Ne imel bi v tej točki poročati drugega kot to, da se nam iz taborišča ni posrečilo narediti kasarne. Pa tega tudi nismo mislili. Saj je prostost v veliki meri pospeševala našo zadovoljnost. Posebnih primerov upornosti, vsaj resne, iz globin izvirajoče, ni bilo. Vse spore je gladko poravnala tovariška prijazna beseda. V tem pogledu so bili otroci tudi srečno izbrani, kajti skoraj vedno se v večjem kolektivu najde oseba, ki hoče stati izven vrste, saj je nemogoče najti ljudi povsem enakih stremeljenj. Hotel sem govoriti o koloniji, pa me je malo zaneslo, menda šolmoštrska napaka ali kaj, oprostite.

Vredno je omeniti naše izlete. Bili so zanimivi, dasi nas je včasih spremljala tudi smola. Poleg zabave nas je pri izbiri vodila tudi želja spoznati, kako žive in trpe na Gorenjskem naši bratje po delu in trpljenju.

Bili smo v Begunjah. Tu smo si od daleč ogledali žensko kaznilnico in razvaline gradu Kamen, kjer je Lambergar junaceval. Z zanimanjem sem poslušal, takole v oddaljenosti, pomenke fantov, ki smo korakali ob kaznilniškem obzidju. Kolikor sem mogel tedaj ugotoviti, otroci ne gledajo nanjo s posebnim strahom, ker pač ne poznajo še vseh onih nižin, kamor človek lahko zaide, ali pa vsaj ne pojmijo strašne globine teh padcev. Tako je bil tudi zame ta izlet v marsičem poučen. Vsem pa nam je bilo hudo, da se nismo mogli povzpeti na Begunjščico, ko smo ji bili že tako blizu.

Z druge strani sem spoznal otroke, ko smo šli preko Zirovnice skozi Vintgar na Bled. Izrazita lepota narave včasih otroka prav malo dirne. To, kar odrasli občudujemo, bo on prezrl ali omalovaževal. V Vintgarju jih je zanimala predvsem globina Radovine. Ko pa so ugotovili, da vsak glasnejši vzklik med stenami lepo odmeva, so kričali in žvižgali, kot da Jeriho podirajo. Poskušal sem jim dopovedati, da radi ljudi, ki so z nami vred občudovali sotesko, ne smejo kričati, pa so me šele po daljšem času razumeli. Bled sam jim ni ugajal. Lepo je bilo le v čolnu in na otoku. O njihovih sodbi o pobarvanih ženskah, kavarah, hotelih itd., ki so bile zelo uničujoče pa ugotavljam, da so bile menda bolj osvojene od starejših obiskovalcev Bleda. Saj menda res preprostega človeka več ne očara. Kdor sliši več sodb o tem, se mu mora tožiti po oni »podobi raja«, ki jo je opeval Prešeren. Jaz pa sem tu hotel navesti le sodbo otrok, pa še, dragi čitatelj, sam poizkusi dognati, ali je originalna ali morda priučena.

Izlet na Brezje smo hoteli izpeljati kot romanje. Priznati pa moram, da se večini ni hotelo iti teš, zato smo bili v naši skupini romarji bolj redki. Izteklo pa se je kar dobro.

V Vratih smo imeli smolo. Močil nas je dež, tako da vkljub smoli »romantike« ni manjkalo. Prav v tem pogledu imam otroke rad. Nič ne oklevajo, ali bo, ali ne bo; gremo, pa je. Peričnik smo si ogledali, nekateri bolj posiljeni pa smo šli naprej pod zamegljene Triglavске stene, kjer izpod ledu Bistrica prišumi. Zadnji cvetoči sleč smo našli tik ob ledu. Brž smo natrgali vsak par cvetov. Otroci so ponesli s sabo še vsak kepo zledenelega snega, dokaz nevernim Tomažem, kako visoko smo zlezli. Potem pa med dežjem v dir proti Peričniku. Cmir si je še globlje potegnil kučmo, od Triglava se je kadilo črnih megla, pa mi se nismo zmenili zanje. Na Jesenicah smo se dobro okrepčali. Častite sestre v Krekovem domu so nam izborno postregle. Oglasili smo se še na Vrbi in prišli domov v Radovljico, ravno ko je solnce izza oblakov posijalo.

Bili smo tudi v Kropi in Kamni gorici. Tam, kjer žene in možje ob nakovalih stoje ter kujejo žebelje. Kakor je napisal Zupančič, tako smo našli. Ogledali smo si stare primitivne kovačnice in moderno zadržno tovarno v Kropi. Kropa nam

je dokaz, da so predniki današnjega zasužnjenelega delavstva, predvsem pa njihovi voditelji, mnogo zamudili v času, ko se je svet industrializiral. Kropa je last delavcev, ki so si tovarno zgradili. Danes si sami režejo kruh in žive v kljub divji konkurenci organiziranega kapitala. Res nam je bil ta kotiček odkritje, kajti priznajmo, da naša Gorenjska s svojo industrijo, svojim tujskim prometom itd. vedno bolj izginja tuje v žrelo. Ali bomo dočakali kdaj obrat nazaj? Marsikakšna grenka misel se vrine človeku, če se poglubi v taka razmišljanja. Vedite pa, da je bilo pri nas vseh to kar mimogrede. Na splošno smo bili vedno dobre volje. Otrok se ne ukvarja dolgo z eno stvarjo in kdor hoče z njim živeti, mu mora slediti.

V torek, 25., smo se poslavljali. Zvečer smo se zbrali ob taborskem ognju mi in naši prijatelji, katerih smo dosti pridobili. Pesem je sledila pesmi. Saj s pesmijo človek mnogo pove. S pesmijo smo se hoteli posloviti od svojih novih prijateljev. Morda nam ni šlo čisto gladko, a volja mnogo hadomesti. Kuhinja je, kot vedno, izborna delovala. Noči so že hladne in dobro se je prilagal čaj, ki ga je skuhala gđe. Ivanka. Po deseti smo se razšli z zavestjo, da se težko ločimo eden od drugega. Prijatelji dragi, hvala vam za ljubezen, ki ste jo tako lepo pokazali našim otrokom. Dal Bog, da bi vam to mogli kdaj povrniti!

V sredo je bilo lepo vreme. Zadnjič smo ogledali bele vrhove gora, se okopali v Šavi, pospravili taborišče, potem pa na pot proti domu, noseč s seboj zavest, da smo preživeli lepe dni, tem lepše, ker nam jih je poklonila ljubezen.

Vinko Guna.

„Kovina“

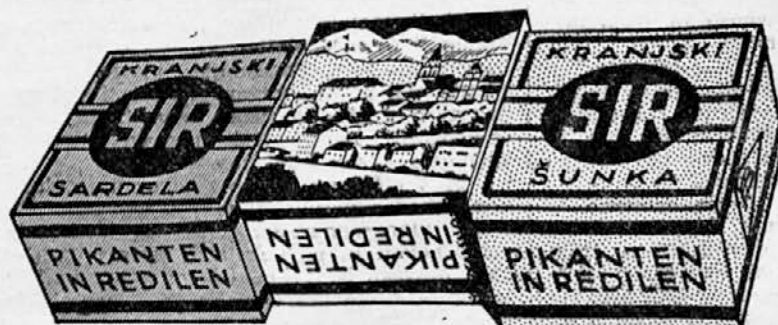
železnina, steklo,
porcelan, barve,
lak, »Heraklith«
plošče »Bohn«
opeka — Kranj

Vsemu delavstvu se priporoča specerijska trgovina na drobno in debelo

Janko Rant
Kranj.

Cene nizke. — Postrežba solidna.

Pridobivajte novih naročnikov!

Kranjske mlekarke zadruge v Naklem pri Kranju

K nedeljski proslavi na Sv. Joštu

Škofja Loka, 1. septembra 1936.

Bliža se dan našega velikega delavskega praznika: odkritje spominske plošče našemu prvobornemu krščanske ideje J. Ev. Kreku. Če se je kdo dolžan oddolžiti veliki njegovi ljubezni in požrtvovalnosti za delavske stanove, je to naš delavec in delavka, posebno še v današnjih razmerah, ko zaman iščemo pravice in bratske enakopravnosti. On je bil, ki se je z vsemi srcem zavzel za pravično existenco delovnega človeka sploh.

Ko smo pred letom dni vsi navdušeni za njegovo iskreno idejo manifestirali pri Sv. Joštu, ko smo zlasti poudarjali krivico, ki se godi v današnji družbi delovnemu ljudstvu, smo sklenili, da se postavimo krivici v bran z vsemi razpoložljivimi sredstvi. In beseda je meso postala. Niso bile samo puhle besede po pravici, ampak besede so se resnično spremenile v dejanja. Toda na kakšen odpor so našli naši nastopi in zahteve po pravičnosti, ne bi človek tega pričakoval med kristjani v kulturni dobi. S prav skrajnimi sredstvi je bilo treba prijeti vsepovsod, posebno v Kranju, in vendar pravica še ne pride do pravega izraza. Vsa čast vam, borci za pravico! Vztrajajte v slogi in plačilo zato vam ne izostane. Da bomo pa v bodoče še bolj zmorni čuvati pravico in boriti se zanjo, pohitimo v nedeljo prav vsi na Sv. Jošt, kjer bomo iz Krekovega nesebičnega delovanja in požrtvovalnosti za naš stan, ki ga nam bodo opisali naši tovariši govorniki, črpali moč za našo vztrajnost v borbi za končno zmago pravice nad krivico!

Za Škofjo Loko bo zbirališče pred »Kufrom« v kapucinskem predmestju, od kjer z godbo in pomnoženim škofješkimi in staroškiškimi pevskim zborom odrinemo točno ob pol šestih. Vsak se naj po možnosti že prej preskrbi z več ali najmanj enim znakom dr. J. Ev. Kreka, ki se dobijo pri odbornikih skupine, da ne bo zadnji dan nepotrebnih zamud s prodajo.

Torej, tovariši in tovarišice! Na plan z idejo našega voditelja, pokažimo, da smo pripravljeni in zmorni za njegovo dostojno proslavo žrtvovati vsak vsaj en kratek dan!

Priznano dobro

zidno opeko

vseh vrst in prvovrstno

strešno opeko

„Bobrovec“ kupujte pri

IVAN ZABRET

tovarna opeke na Bobovku

pri Kranju — pisarna Kranj, poleg gimnazije

**Več mleka!
Več zdravja!**

DELAVCI!

posteljate se ob vsaki priliki najbolj zdrave in izdatne - mlačne hrane, ki vam jo nudijo vse naše poslovalnice v Kranju, na Jesenicah, v Trzinu, v Ljubljani in Trbovljah. - Za na delo ali na pot je najboljši in najprikladnejši „Kranjski sir“ s šunko, s sardelo ali drobnjakom.

PRIPOROČAJO SE:

Izrežite!

Zdravniški okoliši ambulatorija OUZD v Ljubljani

Shranite!

Obiske na domu za člane in svoje izvršujejo na račun urada v posameznih okoliših naslednji gg. zdravniki:

1. Ljubljana-notranje mesto.

Dr. Maicen Martin, stanuje v Ljubljani, Miklošičeva cesta 34-II. Ordinira v ambulatoriju OUZD v Ljubljani vsak delavnik od 1/2 17—19.

Dr. Trtnik Albert, stanuje v Ljubljani, Aleksandrova c. 3-II. Ordinira v ambulatoriju OUZD v Ljubljani vsak delavnik od 1/2 13—15, tel. 3462.

Meje zdravniškega okoliša Ljubljana-notranje mesto so: Železnica ob Masarykovi in Bleiweisovi cesti do Tobačne ulice, Tobačna ulica, Groharjeva cesta, Gradašičica, Ljubljana do Gruberjevega prekopa, Gruberjev prekop do Domobranske ceste, Domobranska cesta, Živinozdravniška ul., Lipičeva ulica, Jegličeva cesta do Šmartinske ceste, Šmartinska cesta do železnice.

Člani in svojci imajo možnost, da sami izbirajo, koga izmed teh dveh zdravnikov kličejo na dom.

2. Spodnja in Zgornja Šiška:

Dr. Rupnik Vilko, stanuje v Šiški, Knezova ulica 37. Ordinira v ambulatoriju OUZD v Ljubljani vsak delavnik od 1/2 9—11.

Meje zdravniškega okoliša Šiška so: Gorenjska železnica, železnica ob Bleiweisovi cesti do Ceste na Rožnik, Tivoli mimo Drenikovega vrha.

Zdravniški okoliš Šiška obsega tudi naslednje zunanje kraje: Dravlje, Kamna gorica, Koseze, Peržanj, Zapuže.

3. Vič-Glince-Rožna dolina.

Dr. Kane Pavel, stanuje na Tržaški cesti 45. Ordinira v ambulatoriju OUZD v Ljubljani vsak delavnik od 1/2 8—10.

Meje zdravniškega okoliša Vič so: Drenikov grič, Tivoli do Ceste na Rožnik in železnice, Ziljska ulica, Tobačna ulica, Groharjeva ulica do Gradašičice, Gradašičica do bivše meje občine Ljubljane, bivša meja občine Ljubljane do Malega grabna.

Zdravniški okoliš Vič obsega tudi naslednje zunanje kraje: Brezovica, Notranje in Vnanje gorice, Plešivica, Dragomer, Log, Lukovica, Glince, Rožna dolina, Vič, Brdo, Kozarje na državni cesti.

4. Dolenjska cesta-Galjevica:

Dr. Janežič Pavel, stanuje v Ljubljani, Stari trg 4-II. Ordinira v ambulatoriju OUZD v Ljubljani vsak delavnik od 1/2 10—12.

Meje zdravniškega okoliša Dolenjska cesta so: Od Malega grabna bivša meja občine Ljubljana do Gradašičice, Gradašičica do Ljubljane, Ljubljana do Gruberjevega prekopa, Gruberjev prekop do bivše meje občine Ljubljana, bivša meja občine Ljubljana preko Golovca.

Zdravniški okoliš Dolenjska cesta obsega naslednje zunanje kraje: Babina gorica, Daljna vas, Orle, Rudnik, Sela pri Rudniku, Srednja vas.

5. Moste-Vodmat-Zelena jama:

Dr. Krisper Anton, stanuje v Mostah, Društvena ulica 20. Ordinira v ambulatoriju OUZD v Ljubljani vsak delavnik od 1/2 15—17.

Meje zdravniškega okoliša Moste-Vodmat so: Bivša meja občine Ljubljana pri Golovcu, Gruberjev prekop do Domobranske ceste, Domobranska cesta, Živinozdravniška ulica, Lipičeva ulica, Jegličeva cesta do Šmartinske ceste, Šmartinska cesta do železnice, Savska cesta.

Zdravniški okoliš Moste-Vodmat obsega tudi naslednje zunanje kraje: Tomačevo, Hrastje, Jarše, Vodmat, Moste, Zelena jama, Obrje, Selo, Šmartno, Beričevo, Brinje, Kleče, Podgora, Videm, Pšala, Soteska, Sv. Jakob, Snebrje, Hrušica, Bizovik in Štepanja vas.

6. Bežigrad:

Dr. Debelak Gvido, stanuje Tyrševa cesta 63 (bivša mitnica). Ordinira v ambulatoriju OUZD v Ljubljani vsak delavnik od 1/2 17—19.

Meje zdravniškega okoliša so: Savska cesta do železnice, železnica (glavni kolodvor) ter gorenjska železnica.

Zdravniški okoliš Bežigrad obsega tudi naslednje zunanje kraje: Brod, Črnuče, Dobrava, Gmajna, Ježa, Nadgorica, Podboršt, Brinje, Ježica, Kleče, Malavas, Savlje, Stožice.

Vsak bolnik (član OUZD ali svojec) se mora pri zdravniku, ako zahteva obisk na domu, legitimirati. Predložiti mora potrdilo delodajalca (§ 15 ZD) o zaposlenju. To potrdilo ne sme biti starejše od dveh dni. Za svojece je poleg potrdila delodajalca predložiti tudi potrdilo občine o skupnem gospodinjstvu ter da član svojece vzdržuje s svojim zaslužkom. V nujnih primerih, ako član ne more predložiti predpisanih potrdil, mora to naknadno izvršiti najpozneje naslednji dan, sicer se smatra, da je zdravnik izvršil obisk pri privatnem pacientu.

Vedno pogosteje se člani in svojci obračajo za zdravniško pomoč k zasebnim zdravnikom. Da ne bi člani trpeli škode, ker bi morali sami plačati stroške za zasebnega zdravnika, kadar bodo tega klicali brez potrebe, se opozarjajo na zakonita določila, ki se glase: Zavarovani član in upravičeni svojec zavarovanca mora iti k uradovemu zdravniku ob določeni uri in na določen kraj ordinacije. V sili član lahko zdravnika poišče izven določene ure in kraja ordinacije. Kadar pa je zaradi bolnikovega stanja potrebno, ima bolnik pravico, da zdravnika pokliče na dom. Samo ob nujnem primeru, če obstoja nevarnost za življenje zavarovanca in kadar ni mogoče pravočasno priklicati najbližjega uradovega zdravnika, se lahko pokliče najbližji zasebni zdravnik. Le v tem zadnjem primeru, katerega nujnost pa mora zavarovanec dokazati, urad povrne vse stroške, ki so članu nastali z obiskom zasebnega zdravnika. Člani in svojci naj v lastno korist upoštevajo zgornja navodila. Vselej naj imajo na umu, da so uradovi zdravniki dolžni izvršiti vsak obisk na domu zavarovanca, pa naj ta kliče podnevi ali ponoči.

Viničarji za svoje pravice

Iz vseh krajev dravske banovine po zastopnikih zbrani viničarji na obnem zboru »Strokovne zveze viničarjev« v Ljutomeru, dne 16. avgusta 1936, so sklenili v svrhu nujne odpomoci viničarskemu delavstvu predložiti javnosti in vsem merodajnim činiteljem sledečo resolucijo:

Najmanj trideset tisoč viničarskih družin, kompaktno naseljenih v vseh vinorodnih krajih dravske banovine, zlasti v severnem obmejnem ozemlju, tvorimo kot Slovenci čisto na tuj in često inozemski posesti nadvse važno narodno in s tem državno vprašanje, kot delavci pa čisto posebno nerešeno in zato zelo pereče delavsko — tako zvano viničarsko vprašanje. Zato imamo viničarji polno in enakopravno pravico kot vsi drugi zahtevati, da se nam prizna vsa važnost in stori vse, da se viničarjem zasigura človeka vredna eksistenca in vsa gospodarska, bodisi socialna ali kulturna pravica.

Položaj viničarjev, kakor je danes in ki se apoveduje, je naravnost obupen in nevzdržen. Viničarske družine neizprosno ogroža lakota, naj-

hujše obubožanje in propast. Zato se bo moralo takoj pristopiti k intenzivnemu in doslednemu reševanju viničarskega vprašanja.

Za rešitev viničarskega vprašanja je potrebno:
a) K obstoječi »Uredbi o viničarskem redu« zakoniti še »Dopolnilno uredbo o službeni stalnosti viničarjev«. Samovoljno in zgolj profitarško odpuščanje, s tem preganjanje zlasti poštenih viničarskih družin se mora ustaviti in za vedno onemogočiti. Le resnični in pravi krivci naj se kaznujejo s službeno odpovedjo.

b) Viničarjem naj se z zakonitim potom uradijo denarne mezde, to vsaj v isti višini, kot so mezde vinogradniškega delavstva zlasti v dunavski banovini in po nekaterih sicer redkih krajih naše dravske banovine. Glavni vzrok tolike bede ter vsestranske gospodarske in socialne krize so ravno sedanje in še vedno se znižajoče mezde.

c) Izvede naj se za viničarje socialno zavarovanje, to zlasti bolniško, nezgodno in starostno. Predvidene nagrade viničarjem po sedanji Uredbi o viničarskem redu § 6. naj se uporabijo kot pri-

spevek viničarjev za to zavarovanje. Obstoječi podporni fond »Strokovne zveze viničarjev«, iz katerega že sedaj dobivajo člani viničarskih družin bolniške, nezgodne in porodniške podpore, naj tvori osnovo za to zavarovanje.

č) Viničarje kakor sploh vse poljedelske delavce naj se priključi Delavski zbornici. Načrt in akcijo, da se to delavstvo priključi Kmetijski zbornici — odklanjamo! Delavec, kjerkoli, tudi v kmetijstvu, je vedno le delavec, zato spada v Delavsko zbornico, ker v Kmetijski zbornici to delavstvo napram svojim delodajalcem, javnosti in drugim činiteljem uspešno in pravilno nikdar ne bi moglo uveljaviti svojih zahtev in pravic.

Pravica mora zmagati!

V Št. Ilju v Slov. goricah je najel veleposestnik g. Petar Miovič pred dvema letoma viničarja tov. Matija Pintariča. Zadnji čas mu ni več v redu plačeval zaslužka in tako je prišel imenovani viničar s tem večkrat v zelo občutno gospodarsko stisko. Nekega dne že ni imel viničar niti soli, še manj pa moke, da bi viničarka kaj skuhala za družino. Šel je prosit delodajalca, naj mu vendar izplača njegov zaslužek, ko je v taki stiski. Ta ga osorno odslovi brez denarja. Viničar si pač ni znal drugače pomagati, kakor da je šel za en dan na delo drugam, da je vsaj za sol zaslužil. In glejte, kakšne posledice je to imelo! Vinogradnik Miovič je takoj vložil predlog viničarske komisije zoper tov. Pintariča z zahtevo takojšnje izselitve iz stanovanja in prekinitve službenega razmerja.

Vabilo na to komisijo je viničar tako pozno sprejel, da pri strokovni organizaciji ni mogel dobiti svojega zastopnika. Zahteval je preložitve razprave, pa mu ni bilo ustrezno. Nesklepčna viničarska komisija ga je brez zaslišanja in ugovorivite krivde kar na kratko in hladno obsodila, da se mora tekom osem dni izseliti iz posestva. Zoper to razsodbo in radi takega protizakonitega postopanja, je viničarjev zastopnik tov. Rozman Peter, delavski tajnik v Mariboru, napravil priziv, katerega uspeh je bil, da se je določila ponovna razprava, h kateri pa zopet Petra Mioviča ni bilo. Predsednik komisije je razpravo preložil na nedoločen čas.

Nekaj dni za tem je šel viničar tov. Pintarič na občino, da povpraša, kdaj bo ta razprava viničarske komisije, ki se zadnjič radi odsotnega vinogradnika ni mogla vršiti. Močno se začudi, ko vstopi v občinsko pisarno, pa najde tam in vidi svojega delodajalca, predsednika viničarske komisije in še nekatere druge moke, ki ravno razpravljajo o njegovi sporni zadevi. Predsednik ga je pozval, naj prizna za svojega zastopnika nekega navzočega Martina Rozmana iz šentiljske okolice, češ, saj je to vseeno. Povabilo je celo priporočeno poslal v Maribor Petru Rozmanu, katerega pa ni na razpravo, kar znači, da se za zadevo sploh več ne zanima itd. Viničar pa temu ni verjel ter je takoj občinsko pisarno zapustil. Temu je sledila primerna intervencija od strani pravega viničarjevega zastopnika in organizacije z odločno zahtevo dokončne in pravilne ureditve te sporne zadeve.

Za 30. julij je bila nato določena tako rekoč že četrta razprava viničarske komisije. In zopet je prišlo iznenadenje. Prav pred odhodom viničarjevega zastopnika na to razpravo tov. Petra Rozmana, je prišlo od občinskega predsednika, preko g. Žebota v Mariboru telefonsko sporočilo, da na to razpravo ni treba hoditi, ker je od p o v e d a n a. Istega dne popoldne pa se pojavi sam tov. Pintarič v Mariboru v tajništvu JSZ, kjer ves objokan pripoveduje, kaj se je zgodilo. Odpravil se je po poti na občinski urad, kjer naj bi se vršila določena razprava viničarske komisije, pa sreča dva orožnika in občinskega moža, ki mu naznanijo, naj se vrne domov, kjer se bo sedaj nad njim izvršila deložacija. Vinogradnik Miovič je poklical svoje delavce, ki so šli in znosili vse, kar je bilo viničarjevega, na že od nekoga pripravljene vozove. Prej, kakor se je viničar prav zavedel, kaj se z njim dogaja, je že bil brez strehe in z vso svojo borno siromašno ropotijo dol na glavni cesti, Zoper tako postopanje z viničarsko družino, ki ni zakrivila ničesar drugega, kakor da niti za sol ni imela, je tajnik tov. Peter Rozman takoj interveniral pri pristojnem sreskem načelnstvu. Izvedel je samo to, da je občinski urad Št. Ilj v Slov. goricah zaprosil za asistenco orož-

Tekstilno delavstvo

Vir. Marsikdo se sprašuje, kakšen je položaj delavcev v tovarni Kocjančič & drug. Nekako tako, kakor pri drugih tovarnah. Vedno je treba kaj urediti. Napravili smo s podjetnikom sporazum, dosegli 10% zvišanje plač. Vendar pa so se pokazale pri izvajanju tega zvišanja napake. Zaradi tega je bil razgovor s podjetnikom, ki je pa takoj izjavil, da se bodo napake popravile. Tudi pri drugih zadevah smo se s podjetnikom lepo porazgovorili. Dobili smo vtis, da so morebitnih težav v podjetju bolj krivi razni predpostavljivi, kakor podjetnik sam. Radi začasne ustavitve tkalnice je brezposelnih še nekaj tovarišev. Trdno pa smo prepričani, da bo prišel ta oddelek kmalu obratovati, s čimer bo tudi konec brezposelnosti. — V soboto, 29. avgusta, smo imeli sestanek na Dobu. Bil bi lahko bolj obiskan. V imenu JSZ je poročal tov. Marinček. Prav lepo smo se porazgovorili o vseh naših zadevah. Vpeljati se bodo morali redni sestanki, ker so zelo potrebni in poučni.

Apneničarij

Zagorje. Med apneničarji TPD je nastalo gibanje. Zelimo, da bi naš težki položaj šaj nekoliko izboljšali. Pred letom nam je vodstvo občutno znižalo plače, poleg tega nam je vzelo tudi deputate. Ker smo izprevideli, da smo neorganizirani pre-slabi, smo poživili delavsko strokovno organizacijo. JSZ je pokrenila akcijo, da bi se sklenila kolektivna pogodba. K sodelovanju je povabila tudi **Strokovno komisijo in Narodno strokovno zvezo**. Tako bo vse delavstvo složno nastopilo za svoje pravice. Na dan 27. avgusta 1936 je sklicala kr. banska uprava pogajanja v Zagorju. Niso se pa vršila, ker ni poslala TPD svojega zastopnika. Sklenjeno je bilo, da se bo vršila nova razprava 2. septembra. Imamo vtis, da hoče TPD pogajanja zavlačevati. Delavstvo tega ne bo pustilo. — Vsa delavska delegacija si je v družbi g. okrajnega načelnika Hacina ogledala apneniške naprave. Ugotoviti je mogla poleg drugega, kako silno trpi delavstvo pri teh delih in kako krvavo je opravičena njegova zahteva.

Nova skupina JSZ

Gameljne. Tudi naše delavstvo, zaposleno v podružnici »Store« v Gameljnah, je zajelo mezdno gibanje, v katerem se nahaja delavstvo tekstilnih podjetij. Uspešno bomo vodili boj samo v organizaciji, zato smo se organizirali v Jugoslov. strok. zvezi, ki je res prava, svobodna in borbena delavska organizacija.

Vabila nas je v svoje okrilje neka druga »delavska« organizacija, kar smo pa hvaležno odklonili ter se njenega sestanka ni hotel nihče udeležiti. — Naslednji večer smo pa polnoštevilno prišli na sestanek, ki ga je sklicala JSZ, na katerem je tov. Grošelj pokazal pota in cilje organiziranih delavcev, ki si bodo z organizirano močjo priborili nove boljše čase.

ništva pri deložaciji viničarja Pintariča Matija. Zadeva je postala s tem še bolj jasna in je takoj sledila preko odvetnika pritožba zoper postopanje občine St. Ilj zaradi nepravilne komisije, neveljavnega sklepa in s tem protizakonite deložacije.

Taj pritožbi pa je sresko načelstvo Maribor levi breg ugodilo ter je z odlokom Br. 9613-4 z dne 18. avgusta 1936 občinskemu uradu St. Ilj v Slov. goricah odredilo, da se mora vse imetje viničarja tov. M. Pintariča takoj postaviti nazaj v prejšnji stan (vseliti v prvotno stanovanje), ker predmetna viničarska komisija ni bila sklepna in zato nekompetentna, da viničarja obsodi na predčasno odpustitev. S tem je bilo po kruti borbi zadoščeno viničarjevi pravici, zadoščeno pa tudi vsemu viničarskemu delavstvu in viničarski strokovni organizaciji.

Ze 20. avgusta pa se je vršila razprava viničarske komisije na predlog viničarja zoper Petra Mioviča radi neplačanega zasluzka v znesku 3146 Din. Vinogradnik je sicer priznal, da viničarju dolguje, samo plačati mu noče. Zato bo sledila ena tožba za ta zasluzek, druga tožba za škodo, ki jo trpi viničar na polomljenem in poškodovanem inventarju potom nezakonite deložacije, potem pa še tretja tožba radi razžaljenja časti, tako da si bo ob takim vzgledu in uspehu v bodoče marsikateri šentiljski vinogradnik premislil in poštene viničarje vedno v miru pustil. Viničarji, s tem imate zopet velik dokaz, kaj smo v organizaciji, in kaj, če bi je ne imeli. **Živi borba za pravico!**

Jeseniška proslava

V soboto in nedeljo, 29. in 30. avgusta t. l., je bila proslavljena 40 letnica Krekovega prosvetnega društva. Za to priliko je bil prirejen v velikem stilu manifestacijski spoved in tabor. Sijajni proslavi je dal nadškof dr. Jeglič, ki je opravil sv. mašo. Zunanji poudarek pa je bil zlasti viden zaradi prihoda ministrov dr. Korošca in dr. Kreka.

Proslava je bila v soboto prisrčna po prihodu in sprejemu nadškofa in ob uprizoritvi »Slehnika« na velikem športnem prostoru za Krekovim domom. Nedelja pa je bila namenjena sijaju in moči.

Prorektor ljubljanske univerze dr. Lukman je v prvem delu zborovanja imel lep in pomenljiv govor o nalogah, potih in metodah prosvetnega dela. Za njim je dr. Basaj razvijal v njemu lastnem ognjevitom načinu svoje misli in poglede o potrebi vršitve, odločitve, udarnosti in odločnosti v dnevnem življenju. Dobro pripravljen in pre-računan govor je svojevrstno obravnaval sodobne tegebe.

Na prav tako samosvoj in njemu lasten način

Gradbeno delavstvo

Ziri. Delavci, zaposleni pri gradnji hudournikov v Zireh, smo se na povabilo tov. Grošlja organizirali v Jugoslov. strokovni zvezi. Stopili smo nato po svoji strokovni organizaciji v borbo za zvišanje plač. Na razpravi, ki se je vršila pri načelniku upravnega oddelka dr. Hubadu, se je dosegel povišek naših plač povprečno za 4 Din na dan in še slične ugodnosti, kot so jih dosegli gradbeni delavci v Boh. Bistrici in Črni pri Prevaljah. Na izrednem obnem zboru skupine JSZ v Zireh smo izvolili svoje odbornike v odbor, ki bodo vodili in zastopali interese 40 organiziranih gradbenih delavcev, ki so postali zavedni in borbena člani Jugoslov. strokovne zveze.

Rudarji

Zagorje. Na praznik, 8. septembra, sklicuje skupina rudarjev članski sestanek za vse člane skupine Zagorje, tudi apneničarje in druge, ki so že člani. Na sestanek bomo vabili zastopnika centrale, če pa tega ne bo mogoče, bomo skrbeli, da pride naš tov. Diaci iz Hude jame. Naši sestanki so v zadnjem času zelo zadovoljivo obiskani, zato naj bo tudi ta sestanek polnoštevilen. Sestanek bo zelo važen, zato je izredno sklican. Po sestanku se bo vršila seja odbora skupine. Seje se naj sigurno udeleže vsi odborniki skupine, ker je tudi zelo važna glede na naše razmere v rudnikih. Opozarjamo vse člane, kakor vse funkcionarje, da se tega sestanka in seje vsi udeleže! — Vabi odbor skupine.

Lesni delavci

Preserje. Zaradi zelo nizkih mezd delavcev, zaposlenih v lesnem podjetju Feliks Stare v Preserju, je tukajšnje delavstvo začelo z mezdnim gibanjem. V nedeljo, dne 30. avgusta, se je vršil sestanek naše skupine, na katerem je poročal v imenu centrale tov. Grošelj. Na sestanku smo sklenili predložiti podjetju spomenico za zvišanje plač in ureditev še nekaterih nujno potrebnih stvari v našem obratu.

Boh. Bistrica. Naša skupina je priredila dne 15. avgusta izlet v Sorico. Tam je bil delavski sestanek, na katerem sta poročala tov. Fajfar in Dežman. Taki sestanki bi bili večkrat potrebni. Samo radi oddaljenosti so težko izvedljivi. Po teh hribih in dolinah živi mnogo delavstva, ki pa se presneto malo briga za svoj položaj. Rešuje le vsak sam sebe in mu ni mar za skupnost. To tudi ni nič čudnega, ker so ljudje slepo drveli za političnimi preroki, a so bili vedno prevarani. Pozabili so pa na svojo stanovsko zavest. Pozabili so, da bo le strumna in disciplinirana masa tudi v politiki zavzela tisto mesto, ki ji pripada. Tovariši, ne pričakujmo pomoči od bogatih stricov! Ne bo je! Rešitev je v nas samih, samo zaupanja v našo lastno moč je treba. Poguma je treba, agilnosti in kristalne značajnosti, pa tudi neizmerne ljubezni, ki vse prenese, vse potrpi, kadar gre za blagor tovarišev. To je orožje, pred katerim trepeta kapitalizem. Ves nered, razdor in zmeda današnjih dni je njegovo delo. Zato se ničesar bolj ne boji kot enotnosti delovnih slojev. Zato pa kmet in obrtnik, odstranite vse predsod-

je nato znani notranjepolitični urednik »Slovenca« g. Ilja nanizal celo vrsto raznih misli.

40 letnica jeseniške prosvete je minula. Slavnosti so prešle. Zopet stoji pred nami resno delo, ki ni lahko. Slavnostni govorniki so povedali lepe besede in mnogokje bo s tem končano. Katoliški delavci pa čutimo, kljub lepim paradam in strumnim nastopom, praznino v svojih srcih. Hudo je izgovarjati to besedo, a realnost življenja zahteva celega katoličana, ki je vsak dan katoličan, ne samo ob slavnostnih prilikah. Lepo je naglašati lepe in vzpodbudne besede, ko pa nas mlačnost lomi k tlom in nam ne pusti poleta kvišku, k soncu, svetlobi. Materializem je tako močno zasidran v naša srca, da nismo upravičeni kritično gledati v tem smislu naših idejnih nasprotnikov.

Po dejanjih nas bodo spoznali, pravi Kristus. Zahteva od nas tudi velike ljubezni, ki jo pa zastoj iščemo. Ali se bomo res morali očistiti v ognju, kot se čisti zlato. Zato naj okrožnice sv. očetov postanejo meso, ne pa polemika časopisja in lepih govoranc.

Delo kaže pravo luč, kje smo?

ke in se stanovsko organizirajta. S tem boste najbolj podprli delavsko borbo. Nas ne sme prevzeti malodušnost. Zavedati se moramo, da se borimo za idejo, ki je močnejša kot smrt. Naša borba je borba za novi red pravice, miru in ljubezni. Zato pa, tovariši, pogumno naprej preko vseh ovir do zmage!

Kozarje. Tudi mi delavci, ki smo zaposleni na žagi g. Trobca, smo se predramili. Spoznali smo, da smo suha veja na delavskem deblu, če bomo neorganizirani. Zaradi tega smo prosili JSZ, da se pri njej organiziramo, ker vemo, da je JSZ zares prava delavska strokovna organizacija. Po njej smo nato predložili našemu delodajalcu predlog za zboljšanje plač in ureditev ostalega službenega razmerja. Dne 21. avgusta je bila razprava o tej zadevi. Dosegel se je sporazum, da se plače zvišajo od 3 do 3.25 din na uro. Če se bo pa položaj na lesnem trgu zboljšal, se bodo plače ponovno zboljšale. Upamo, da se bodo tudi ostale delovne razmere uredile sporazumno. Pri pogajanjih je bil za delavce iz obrata navzoč tov. Tomšič, za JSZ tov. Lombardo in tov. Grošelj. Pogajanja je pa vodila Delavska zbornica po svojem referentu tov. Marinčku.

Celjsko okrožje

Kakor so bile vse skupine tega okrožja in sosednje obveščene, se tabor na Govcah zaradi rudarskih zadev ni mogel vršiti. Isti se bo vršil najbrže še ta mesec, potrebno je samo še to, da se skupine o tem med seboj pomenijo. Shranite lepake, treba bo popraviti samo datum!

Celje. V Westnovi tovarni je nastal med neko delavko in mojstrom neljub spor. Zaradi tega je podjetje vse delavstvo izprlo. Vršijo se pogajanja, ki pa do tega časa, ko to poročamo, še niso zaključena. Tako stoji na cesti zaradi dveh oseb več ko tisoč delavcev. Tovarna celo vztraja na tem, da vse izplača in odpusti, na vsak način pa vztraja na odpovedi nekaj desetih delavcev, odnosno delavk. Malo čuden je tak nastop, ki ga včasih delavstvo uporablja za najhujše mezdne boje. Ali ne bi znalo podjetje urediti to reč z dotičnim mojstrom in organizacijo z delavkami, ki imajo vendar svoje zaupnike!

Celje. Naša skupina je imela 23. avgusta svoj sestanek, ki je lepo uspel. Od centrale je poročal tov. Fajfar, ki je lepo predočil stanje delavstva in naše borbe. Članstvo, ki je bilo navzoče, je videlo potrebo po takih razgovorih in bo tako v prihodnje znalo sestanke bolj ceniti.

Viničarji

St. Ilj. v Slov. goricah. Na praznik, 8. sept., takoj po rani sv. maši se bo vršilo v dvorani Društvenega doma zborovanje viničarjev, na katerem bo govoril o pomenu in veliki važnosti strokovne organizacije tov. Peter Rozman iz Maribora. Vsi šentiljski viničarji, zganite se ter pokazite svojo zavednost z obilno udeležbo!

K. D. M. (v Belgiji, Franciji, Švici, Nizozemski, Portugalski, Kolumbiji, Kanadi) je samo letos do avgusta razprodala skupno že nad 11,700.000 izvodov svojih časopisov in brošur.

Drobne vesti

O programu in namerah JRZ je obširno govoril minister Jankovič na shodu pri Ubu v Srbiji. Med drugim je dejal, da so pokojnega Pašiča po smrti vsi priznali za vodjo vsega jugoslovanskega naroda, čeprav so mu to za časa življenja oporekali. Dr. Milan Stojadinovič je njegov naslednik. Tudi JRZ je za rešitev hrvaškega vprašanja, a ne v škodo Srbov, marveč v korist vseh Jugoslovancev. Vprašanje kmečkih dolgov bo rešeno do 1. oktobra, tako da bodo zadovoljni kmetje in vsi drugi, ki so prizadeti. — Mi se brigamo tudi za delavska vprašanja. Naše načelo je: Ne sme gospodariti kapital delu, a tudi delo ne kapitalu. Med delavci in kapitalom mora biti popolno soglasje. Izkoriščali se ne sme ne z ene ne z druge strani. — Zmaga pri občinskih volitvah naj razjasni politični teren. Na eni strani bo ostala zagrebška opozicija, na drugi pa JRZ. Tedaj bomo mogli reči svojemu političnemu partnerju: Mi smo tisti, ki hočemo pošten, bratski sporazum, ki ne bo v škodo niti Srbije, niti Hrvaške, marveč v srečo in moč Jugoslavije. Pri občinskih volitvah recite vsi: Dr. Milan Stojadinovič je tisti, ki ima naše zaupanje, katero je imel nekaj naš nesmrtni Nikola Pašič.

Miša Trifunovič od staroradikalov je izjavil na shodu blizu Užice, da srbska opozicija dela na to, da pride do sporazuma z Mačkom. »Ne jamčim pa, da bo do sporazuma res prišlo, čeprav je to naša največja želja in se je treba truditi, da do tega pride.«

Za kandidate pri obč. volitvah priporočajo vse tri srbske opozicijske stranke, naj se postavljajo pošteno in najbolj sposobni ljudje, ne oziraje se na strankarsko pripadnost.

O pomenu občinskih volitev se mnenja politikov precej križajo. Voditelji JRZ izjavljajo, da so velikega pomena, prav tako stari radikali, dočim demokrati in zemljoradniki ne pridajajo tolike važnosti. Dr. Maček pa je sploh razglasil, da te volitve nimajo posebnega političnega pomena, kandidirajo naj se poštene in sposobni ljudje, ki pa niso politično preveč izpostavljeni in na volišče naj gre le toliko ljudi, kolikor treba.

Pri nedeljskih občinskih volitvah v Sloveniji je po vseh občinah odnesla večino JRZ razen v Catežu ob Savi, kjer je zmagala opozicija. Udeležba je bila povprečno 60—70%.

Občinske volitve na Hrvaškem so pokazale vso moč bivše HSS. V 39 izmed 40 občin je bila samo lista HSS, v eni tudi JRZ, a je kandidat HSS gladko zmagal. Udeležba pri volitvah je bila od 5 do 90%.

6 milijonov dinarjev bo veljal nov kirurški oddelek bolnišnice v Nišu. Prostora bo za 100 postelj z 2 operacijskima dvoranama, oddelkom za rentgen, cistoskopijo, ambulanta itd.

Vrnjačka Banja dobi 15 milijonov dinarjev posojila od države za izboljšanje zdraviliških naprav, regulacijo ulic in parkov itd.

Najhujše bitke v Španiji se bijejo na severno-vzhodni fronti, kjer skušajo uporniki z maroški četami ugnati Baske in pretrgati zvezo s Francijo.

Po končanih manevrih, pri katerih je sodelovalo 70.000 mož, je Mussolini govoril o potrebi zmerom večje pripravljenosti in moči in dejal, da je večni mir nemogoč. Italija je nasprotno vedno pripravljena na vojno in v nekaj urah lahko mobilizira 8 milijonov mož. Iz tega sledi, je dejal Mussolini, da bo naša politika tudi za naprej taka kot je bila dosedanja — to se pravi: »Če hočeš mir, pripravljaj vojno«, kar je geslo vseh fašizmov in nedemokratskih režimov.

V Romuniji se vse razločneje odražata dva politična tabora: meščansko-fašistični in kmečko-delavski. Poleg različnih pogledov na notranje politične zadeve gresta ta dva tabora razločno narazen tudi v zunanji politiki. Fašisti so navdušeni oboževalci Hitlerja, dočim so delavsko-kmečke stranke za zvezo z demokratičnimi državami. Sedanja vlada na tihem podpira fašiste in jim daje korajžo, da groze voditeljem narodne kmečke stranke, ki ima za seboj skoraj ves romunski na-

Javornik. Članstvo skupine se naproša, da redno plačuje članarino in ne ovira dela pri skupini. V organizaciji mora biti red! Vsak kdor je v zaostanku s članarino, zgubi pravico do podpore. Toliko v vednost in ravnanje.

rod, kar naravnost s smrtjo, če ne bodo odnehali. Edini, ki se je dosedaj zlasti iz zunanje-političnih razlogov zoperstavljal vplivom fašizma na vodstvo države, je bil zunanji minister Titulesco. Ta pa je pri nedavni prenosni vladi izpadel in vpliv fašistov se je še povečal.

Francija zavzema v evropski politiki zopet staro vodilno mesto. To pričajo zadnji obiski v Parizu. Nemški gospodarski minister Schacht je poleg finančnih vprašanj načeljal narahlo tudi politična in izjavil, da odhaja iz Pariza izredno zadovoljen. Sedaj se mudi v Franciji inšpektor poljske armade Rydz Smigly. Poljska se je zopet zblizala s Francijo.

Podaljšanje vojaškega roka v Nemčiji na 2 leti, kar znači povečanje armade od 600.000 na 1.200.000 mož, ni toliko posledica in odgovor na rusko povečanje armade, ampak odgovor na zblizanje med Poljsko in Francijo. Vsa Nemčija je zatrepetala v strahu, kaj bo posledica tega poljsko-francoskega prekreta. Za pomiritev nemških živcev je bilo potrebno močno zdravilo — povečanje armade. Prva posledica tega povečanja pa je občutno povišanje davkov, ki je že uzakonjeno.

O splošni »čistki« v Rusiji prihajajo številna poročila. Osumljeni in na odgovor da so poklicani celo najvišji funkcionarji — civilni in vojaški, in da se pripravljajo novi veliki procesi proti opoziciji, ki ni zadovoljna s sedanjo smerjo ruske notranje in zunanje politike. Koliko so ta poročila točna, se ne da preveriti; drži samo to, da je bilo vseh 14 obojencev iz nedavnega procesa brez milosti ustreljenih, med njimi Kamenjev in Zinovjev iz »stare garde«. Drugi član »stare garde« Tomski pa se je sam ustrelil. Tako sta od te »garde« ostala samo še Staljin in Trocki. Le-ta je sedaj na zahtevo ruske vlade na Norveškem postavljen pod policijsko nadzorstvo.

Angleško-egiptski dogovor, s katerim se bistveno ohrani sedanje stanje, je bil te dni podpisan v Londonu.

Žirovski čevljarški pomočniki za svoje pravice

Čevljarški pomočniki v Zireh smo po svoji strokovni organizaciji začeli odločno borbo za svoje pravice. Naša borba gre za izenačenje plač v čevljarških podjetjih v Zireh. Za osemurni delavnik, dalje za pravico združevanja v svobodnih strokovnih organizacijah in uveljavljanje obratnih zaupnikov. Naše zahteve niso pretirane, zato jih hočemo solidarno uveljaviti v poštenu borbi!

Vršil se je skupen sestanek s člani Narodne strokovne zveze, na katerem je tov. Grošel v imenu centralne podal navodila za našo borbo in opisal težak položaj slovenskega čevljarškega delavstva. Sklenilo se je na omenjenem sestanku predložiti kolektivno pogodbo podjetju »Gantar« in Združenju čevljarjev v Zireh.

Ob priliki izrednega občnega zbora naše skupine nam je tov. Grošel obširno razložil, kaj si bomo priborili s sklenitvijo kolektivne pogodbe, katero bomo, če bomo zavedni in borbeni, tudi izvojevali.

Dne 26. t. m. se je v Sokolskem domu zopet vršil skupni sestanek s člani Narodne strokovne zveze, na katerem je poročal za JSZ tov. Grošel in za NSZ g. Rupnik. Na tem manifestacijskem sestanku za naše pravice sta zastopnika central ožigosala postopanje tistih žirovskih podjetnikov, ki ob enakih produkcijskih razmerah z nižjimi mezdami izzivajo našo borbo za skromno življenje.

Damast in platneni gradl za žimnice zelo ugodno in v veliki izbiri pri tvrdki

Robert Goli

Ljubljana, Šelenburgova 3.

Knjižarna in papirnica

»Domovina«

Celje, Krajca Petra c. 45.

Priporoča se za nakup šolskih knjig in šolskih potrebščin po ugodnih cenah.

Združene papirnice odpovedale pogodbo

Združene papirnice so v dopisu z 31. avgustom 1936 zboru zaupnikov in JSZ odpovedale kolektivno pogodbo z vsemi dodatki, akordnimi in premijskimi postavkami vred.

V dopisu se ugotavlja, da se je odpoved izvršila vsled omejitve obratovanja nekaterih obratov, da so cene papirja na našem tržišču padle in je vsled tega potrebno, da se delavni in plačilni pogoji delavstva prilagode sedanjemu stanju podjetja.

Delavstvo je že delj časa pričakovalo ta udarec. Naj bo že kakorkoli, delavstvo je organizirano in bo znalo braniti svoje priborjene pravice.

Papirničarji

Večje. Že dolgo se nismo oglašili iz našega podjetja. Zdi se, kakor da je pri nas vse v redu. Pa ni vse roznato, kot nikjer, kjer delavec prodaja svojo delovno silo podjetniku. Podjetje je v septembru 1935 započelo s preureditvijo papir. strojev, ki je trajala vse do 15. julija letos. Postavilo je nov H papirni stroj namesto prejšnjega N stroja, ki že sedaj dosega skoraj polovico večje mesečno produkcijo kot prejšnji. Temeljito pa je preuredilo tudi B stroj, ker prej ni odgovarjal svojemu namenu in hitrosti. Namen podjetja je bil, da na dveh strojih doseže isto produkcijo kot prej na treh. Zato je že 3. avgusta ustavilo J papir. stroj in zaposleno delavstvo namestilo k različnim drugim delom. Investicije so stale baje 11 milij. dinarjev, ki jih je podjetje vzelo iz različnih rezervnih fondov, kakršne vodi vsako spretno podjetje v svojih bilancah.

Delavstvo nima nič proti investicijam, v kolikor ne poslabšujejo njegovega položaja. Ker pa so te investicije in še druge okolnosti zadele tudi delavstvo, je isto zahtevalo v dveh vlogah ureditev svojega nove nastalega položaja. Za delavstvo papirnih strojev se je na razgovoru dne 29. julija t. l. zadovoljivo uredilo medsebojne odnose in se je med drugim doseglo za 18 delavcev 50 par urno povišanje plače. Za delavstvo holandcev in priključnih oddelkov pa se bo v kratkem, ker je bil zadnjih 14 dni g. ravnatelj Janh odsoten. Uspeh, ki ga je doseglo delavstvo papir. strojev opravičeno, pa ni vsčč gotovim ljudem. Za enkrat je to delovodja Kjodi ml., ki je vsestransko omalovažujoče komentiral dosežen uspeh in se žaljivo izražal o zaupnikih. Pred 14 dnevi je ta gospod celo enega strojnika sunil s pestjo v obraz, ker mu po predpisih ravnateljstva ni dopustil vstopa v strojnico. Delavstvo holandcev in papirnih strojev mora mnogokrat prenašati njegove šikanje, ki so brez dvoma v škodo rednemu delu v obratu. Pretekli teden je poslal enega delavca k drugemu delu, naslednjega pa prisilil, da je opravil poleg svojega še delo odsotnega. Za odškodnino mu je pisal 2 uri, kar pa vseeno ni v duhu izjave vodstva, da se delavci papir. strojev, kadar stroj obratuje, ne bodo dodeljevali k drugim delom. V noči od 21. na 22. t. m. je pri B stroju med najhujšim trganjem papirja delovodja odredil strojevodju, da naj stroj še za 10 m hitreje teče, kar je imelo za posledico še pogostejše trganje papirja. Pri tem so morali delavci strgati z dveh tamburjev še tisti papir, ki je bil že navit. Na splošno je mnenje med delavci in tudi nekaterimi mojstri, da ta delovodja s svojimi neumestnimi ukrepi povzroča največ papirnih odpadkov. Delavstvo se pa radi njegovega postopanja zelo razburja in ni izključeno, da ne nastanejo kakšni neljubi spori. Svetujemo, naj se tako zadržanje tega delovodje od strani podjetja onemogoči, on pa naj nikar ne misli, da so njegovi podrejeni manjvredni ljudje, ker se bo sicer imel priliko prepričati o samozvesti in enakovrednosti delavca v družbi.

Otiški vrh. V nedeljo, 13. septembra, ob pol 10 se bo vršil v gostini pri Pridirjarju v Sv. Janžu sestanek delavstva iz tekstilne tovarne. Govoril bo tajnik JSZ tov. Rozman Peter iz Maribora. Vsi delavci morate na ta važen sestanek! Ob 8 bo pri Sv. Janžu sveta maša, katere se morate udeležiti, potem pa na zborovanje!

Priporoča se trgovina
POGAČAR v Preserjah.
Imamo dobro blago in nizke cene.